
Školné – rychle a bez půjček!

Školné – rychle a bez půjček!

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

24.11.2011, Hospodářské noviny, strana 10, Názory:

Ladislav Tajovský

Otázka školného se v české politice vrací jako bumerang a jeho neustálé odkládání patří k největším ostud celého polistopadového vývoje. Možná si tak naše politická elita udržuje kolbiště, kde může celkem bezbolestně řinčet zbraněmi nejryzejšího populismu a testovat, jestli hájení „bezplatného vzdělání“ něco hodí.

Přitom málokde jsou karty rozdány tak zřetelně. Na vysokých školách studují převážně lidé, jejichž rodiče jsou rovněž vysokoškolsky (nebo minimálně nadprůměrně) vzdělaní – a tudíž mají vyšší příjmy. Jestliže se tedy školy financují jen z veřejných zdrojů, stojíme před dokonale absurdní situací: na investici do lidského kapitálu vyšších příjmových vrstev se podílejí ti, kteří si z různých důvodů nemohou podobnou investici sami pro sebe dovolit.

Tedy: školné obecně ano. Jenže jdeme-li k detailům současných návrhů odloženého školného jištěného systémem půjček, pak nad mnohým zůstává rozum stát. Jak může někdo soudný navrhnout bezúročné půjčky studentům po dobu studia bez ohledu na majetkové poměry jejich rodin? A způsobit tak, že úroky na půjčku dětem nadprůměrně bohatých rodičů budou opět hradit i ti, kteří pracují za mzdu hluboko podprůměrnou? To by totiž znamenalo, že se chudším jejich „náklady“ spojené s financováním vysokoškolského vzdělávání ještě zvýší.

A dále – je skutečně vážně míněno odložení splácení až na dobu, kdy absolvent dosáhne stanovené výše příjmu? Bude se z veřejných prostředků platit studium těch, kteří se z jakéhokoliv důvodu (třeba i z prosté lenosti) i přes dosažené vzdělání spokojí s podprůměrným příjmem? Budou se dotovat úroky na živobytí těch, kteří se po skončení studia nechají vydržovat svými rodiči, bohatými milenci, postaršími milenkami atd.? Jasně, nejde o většinové případy, ale podivnou logiku celého navrženého systému ilustrují docela výstižně.

A to zcela pomíjíme současný model souběžné existence veřejných a „komerčních“ vzdělávacích institucí, což je na úplně jinou debatu.

Školné patří k těm mantrám současné politiky, které má s jemu podobnými společně jedno – všichni bychom se divili, jak velké NIC by se po jeho zavedení stalo. Ty, kteří by si právě kvůli školnému zdánlivě nemohli dovolit studovat na vysoké škole, by bez nejmenších problémů pokryl základní systém sociálního zabezpečení.

Co kdybychom místo složitého systému překombinovaných půjček nechali spolufinancování studia na rodičích a bankách? Už dnes se mohou bankovní domy přetrhnout v boji o studenty vysokých škol.

Takže nikdo nemůže ani v nejmenším pochybovat o tom, že by s radostí nabídly jim i jejich rodičům (v průměru s výrazně nadprůměrnými příjmy) speciálně zaměřené produkty. Jen s vidinou toho, že si je jako potenciálně bonitní klienty zavážou na několik let dopředu.